

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ I

Kurtuluş, Kuruluş ve Modernleşme
(1920-1938)

Editör
Nurgün KOÇ

Bölüm Yazarları

Nurgün KOÇ • Cenk DEMİR • Sibel YAZICI • Yenal ÜNAL • Zeynep SABANCI
Ersin MÜEZZİNOĞLU • İsa KALAYCI • Mustafa Tayfun ÜSTÜN
Fatma ERTEN • Süleyman TEKİR • Meliha KÖSE • Haşim ERDOĞAN
Recep KARACAKAYA • Dilek BARLAS

Bölümler ve Yazarları

Editör: *Nurgün KOÇ*

**Bölüm 1: Türkiye Cumhuriyeti Tarihi'nin Kaynaklarına Dair
(Erken Cumhuriyet Dönemi)**

Prof. Dr. Nurgün Koç, Karabük Üniversitesi

Bölüm 2: XIX. Yüzyılın Sonlarındaki Siyasal Gelişmeler

Dr. Öğr. Üyesi Cenk Demir, Sinop Üniversitesi

**Bölüm 3: Birinci Dünya Savaşı'nın Başlaması ve
Osmanlı Devleti**

Dr. Öğr. Üyesi Sibel Yazıcı, Afyon Kocatepe Üniversitesi

**Bölüm 4: Milli Mücadele: Mondros Mütarekesinden Sevr
Antlaşmasına Türkiye'de Yaşanan Siyasal Gelişmeler**

Doç. Dr. Yenal ÜNAL, Bartın Üniversitesi

Bölüm 5: Milli Mücadele'nin Askeri Aşaması

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Sabancı

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Bölüm 6: Lozan Barış Antlaşması

Doç. Dr. Ersin Müezzinoğlu, Karabük Üniversitesi

Bölüm 7: Milli İradenin Sağlanmasına Yönelik Devrimler

Dr. Öğr. Üyesi İsa Kalaycı

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Bölüm 8: Türkiye Cumhuriyeti'nde Demokrasi Teşebbüsleri

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Tayfun Üstün

Atatürk Üniversitesi

Bölüm 9: Şeyh Sait İsyanı ve Doğu İsyanları

Öğretim Görevlisi Fatma Erten, Karabük Üniversitesi

Bölüm 10: İzmir Suikastı

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Tekir, Sinop Üniversitesi

Bölüm 11: Menemen Olayı (23 Aralık 1930)

Doç. Dr. Meliha Köse, Gazi Üniversitesi

Bölüm 12: Atatürk Dönemi Çağdaşlaşma Hareketleri

Dr. Öğr. Üyesi Haşim Erdoğan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Bölüm 13•1: Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası (1923-1938)

Prof. Dr. Recep Karacakaya, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Bölüm 13•2: Türkiye'nin Akdeniz Politikası

Prof. Dr. Dilek Barlas, Koç Üniversitesi

İçindekiler

ÖNSÖZ	XVII
--------------------	------

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ'NİN

KAYNAKLARINA DAİR (ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ) 1

Arşivler.....	2
Resmi Yayınlar	5
Sürelî Yayınlar ve Diğerleri	8

İKİNCİ BÖLÜM

XIX. YÜZYILIN SONLARINDAKİ SİYASAL GELİŞMELER..... 19

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'ndeki Reform Hareketleri	23
XIX. Yüzyıl Öncesi Reform Hareketleri	23
III. Selim Dönemi ve Reformları	25
II. Mahmut Dönemi ve Reformları	27
Tanzimat Dönemi	30
Tanzimat ve Islahat Fermanları.....	30
Tanzimat Dönemi Reformları.....	32
Yeni Osmanlılar Cemiyeti	34
Birinci Meşrutiyet Dönemi (1876-1908).....	36
II. Abdülhamit Dönemi	37
İttihat ve Terakki Cemiyeti.....	39
İkinci Meşrutiyet'in İlanı	41
31 Mart Olayı	43
Osmanlı Devleti'nin Sonlarındaki Fikir Akımları	44
Osmanlıcılık.....	44

İslâmcılık.....	45
Türkçülük.....	45
Batıcılık.....	46
II Meşrutiyet Dönemindeki Askeri Gelişmeler	47
Trablusgarp Savaşı	47
Balkan Savaşları.....	48
Değerlendirme	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN BAŞLAMASI

VE OSMANLI DEVLETİ	51
Birinci Dünya Savaşı'na Sebep Olan Gelişmeler	53
Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na Girişi	56
Osmanlı Devleti'ni Almanya'ya Yakınlaştıran Nedenler	56
Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na Girişi	60
Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Cepheleri	65
Doğu Cephesi	66
Kanal Cephesi	68
Irak- İran Cephesi.....	69
Çanakkale Cephesi.....	70
Suriye- Filistin Cephesi	73
Hicaz- Yemen Cephesi	74
Avrupa'da Türklerin Savaştığı Cepheler	75
Birinci Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı	
Devleti'nin İçinde Bulunduğu Şartlar.....	77
Ulaşım ve İaşe Sorunu	77
İç İsyenlar	78
Salgın Hastalıklar	80
Birinci Dünya Savaşı'nda Yapılan Anlaşmalar.....	81
Birinci Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı	
Devleti'ne Yönelik Paylaşma Anlaşmaları	81
İstanbul Anlaşması.....	81
Londra Anlaşması.....	81
Hüseyin- McMahon Mutabakatı.....	82
Sykes- Picot Anlaşması.....	82
Saint Jean de Maurienne Anlaşması	83
Balfour Deklarasyonu.....	83
Birinci Dünya Savaşı Sırasında Ortaya Çıkan Barış Teklifleri	84

Birinci Dünya Savaşı Sırasında Yapılan Barış Anlaşmaları	85
Birinci Dünya Savaşı'nın Sona Ermesi ve Yapılan Anlaşmalar	86
ABD'nin Savaşa Girişi.....	86
Birinci Dünya Savaşı'nda Yapılan Ateşkes ve Barış Anlaşmaları	87
Bulgaristan ile Selanik Ateşkes ve Neuilly Barış Anlaşmaları	88
Avusturya ile Villa Gusti Ateşkes ve Saint Germain Barış Anlaşmaları	88
Almanya ile Rethondes Ateşkes ve Versailles Barış Anlaşmaları	89
Macaristan ile Triannon Barış Anlaşması	89
Osmanlı Devleti ile Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Anlaşmaları.....	89
Değerlendirme	90

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MİLLİ MÜCADELE: MONDROS

MÜTAREKESİ'NDEN SEVR ANTLAŞMASI'NA

TÜRKİYE'DE YAŞANAN SİYASİ GELİŞMELER

Mondros Mütarekesi'nin İmzalanması ve Başlıca Hükümleri.....	94
Mondros Mütarekesi'nin Hayata Geçirilmesi ve İlk İşgaller.....	97
Mütareke Döneminde Gayrı Müslümlerin	
Faaliyetleri ve Kurdukları Cemiyetler	99
Mondros Mütarekesi'nde Sonra İstanbul	
Hükümetleri ve Uyguladıkları Politikalar	100
Mütarekeden Sonra Yurdun Vaziyeti ve Kurulan Cemiyetler.....	103
Milli Varlığa Yararlı Cemiyetler.....	103
Milli Kongre Cemiyeti	103
Trakya-Paşaeli Müdafaa-yı Hukuk-ı Heyet-i Osmaniyesi	104
İzmir Müdafaa-yı Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti	104
Vilayat-ı Şarkıye Müdafaa-yı Hukuk-ı Milliye Cemiyeti.....	105
Kars Milli İslâm Şurası ve Güney Batı Kafkasya Geçici Hükümeti	105
Trabzon Muhafaa-yı Hukuk-ı Milliye Cemiyeti	106
Anadolu Kadınları Müdafaa-yı Vatan Cemiyeti	106
Kilikyalılar Cemiyeti.....	106
Milli Varlığa Zararlı Cemiyetler.....	107
Hürriyet ve İtilaf Fırkası	107
İngiliz Muhipleri Cemiyeti	108
Wilson Prensipleri Cemiyeti	108
Teali-i İslam Cemiyeti.....	109
Kürt Teali Cemiyeti.....	110

Paris Barış Konferansı ve Alınan Kararlar.....	111
Paris Barış Konferansı ve İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)	113
Mondros Mütarekesi'nin Akabinde Mustafa Kemal Paşa ve Faaliyetleri.....	117
Mustafa Kemal Paşa'nın Görevine Başlaması ve Samsun'a Çıkması.....	119
Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919)	121
Amasya Genelgesi (21-22 Haziran 1919)	122
Erzurum Kongresi (23 Temmuz-7 Ağustos 1919)	124
Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)	127
Ülke Genelinde Düzenlenen Diğer Kongreler.....	130
Amasya Görüşmeleri ve Protokolleri (20-22 Ekim 1919).....	130
Sivas'ta Gerçekleştirilen Komutanlar Toplantısı (16-29 Kasım 1919).....	132
Heyet-i Temsiliye'nin Ankara'ya Gelişi (27 Aralık 1919).....	134
Misâk-ı Milli Kararları ve Son Osmanlı Mebusan Meclisi (28 Ocak 1920)	135
İstanbul'un İşgali ve Meclis-i Mebusan'ın Dağıtılması (16 Mart 1920)	137
Büyük Millet Meclisi'nin Açılması	139
Büyük Millet Meclisi'nin Yapısı, İşleyişi ve Özellikleri.....	142
Sevr Antlaşmasının İmzalanması, Hükümleri ve Önemi (10 Ağustos 1920)	145
Değerlendirme	149

BEŞİNCİ BÖLÜM

MİLLİ MÜCADELE'NİN ASKERİ AŞAMASI..... 151

Anadolu'da Direniş Faaliyetlerinin Başlaması, Kuvâ-yi Milliye Hareketi.....	154
Bağımsızlık Savaşı	158
Ordunun Yeniden Yapılandırılması.....	163
I. İnönü (6- 11 Ocak 1921) ve II. İnönü Muharebeleri (26-31 Mart 1921).....	169
Türk Ordusunun Sakarya'nın Doğusuna Çekilmesi ve Ardından Gelen Büyük Zafer: Sakarya Meydan Muharebesi (23 Ağustos-13 Eylül 1921)	173
Büyük Taarruz (26-30 Ağustos 1922)	175
Değerlendirme	176

ALTINCI BÖLÜM

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI..... 178

Lozan Konferansı'na Katılacak Türk Delegasyonunun Belirlenmesi ve Delegasyona Verilen Talimat.....	180
Saltanatın Kaldırılması	187
Yakın Doğu Sorunları Üzerine Lozan Konferansı.....	190
Görüşmelere Ara Verilmesi.....	194

Görüşmelerin Yeniden Başlaması ve Barışın İmzalanması	196
Lozan Barış Antlaşması ve Bağışlarının Başlıca Hükümleri.....	198
2 No.lu Boğazlar'ın Tabi Olacağı Usule Dair Sözleşme.....	203
3 No.lu Trakya Hududuna Dair Sözleşme.....	203
4 No.lu İkamet ve Yargı Yetkisi Hakkında Sözleşme	204
5 No.lu Ticaret Sözleşmesi	204
6 No.lu Türk ve Rum Ahalinin Mübadelesine Dair Sözleşme ve Protokol	204
8 No.lu Affı Umumiye İlişkin Beyanname ve Protokol	205
10 No.lu Sağlık Sorunlarıyla İlgili Beyanname.....	206
11 No.lu Adli Yönetime Dair Beyanname.....	206
12 No.lu Osmanlı İmparatorluğu'nda Verilmiş Bazı İmtiyazlara Dair Protokol ve Beyanname	206
Antlaşmanın Önemi.....	207
Değerlendirme	208

YEDİNCİ BÖLÜM

MİLLİ İRADENİN SAĞLANMASINA YÖNELİK DEVRİMLER ... 211

Yeni Devlet ve Erk Sahibinin Belirlenmesi:

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun Kabulü (20 Ocak 1921).....	213
İnkılâb-ı Kebir: Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922).....	215
İstanbul'un İdaresinin TBMM Hükümeti'ne Geçmesi	220
Abdülmecit Efendi'nin Halife Seçilmesi	222
Halk Fırkası'nın Kurulması.....	224
Ankara'nın Başkent Olması (13 Ekim 1923).....	227
Cumhuriyetin İlanı (29 Ekim 1923)	229
Hilafet Makamının ve Salahiyetlerinin TBMM'nin Uhdesine Alınması (3 Mart 1924)	235
Değerlendirme	241

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE

DEMOKRASİ TEŞEBBÜSLERİ 243

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının Kuruluşuna Yol Açan Siyasi Ortam.....	246
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kuruluşu	252
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Beyannamesi	256
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Programı ve Nizamnamesi	257
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Faaliyetleri ve Kapatılması.....	258

Serbest Cumhuriyet FırkasıSerbest Cumhuriyet	
Fırkası'nın Kuruluşuna Yol Açan Siyasi ve Sosyo- Ekonomik Etkenler	260
Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Kuruluşu	265
Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Programı ve Nizamnamesi	268
Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Faaliyetleri ve Kapatılması.....	271
Değerlendirme	275

DOKUZUNCU BÖLÜM

ŞEYH SAİT İSYANI VE DOĞU İSYANLARI.....	278
Şeyh Sait İsyanı	280
Piran Olayı ve İsyanın Başlaması	280
Hükümet Krizi ve Ali Fethi Bey'in Başbakanlıktan İstifası	285
İsyanın Bastırılması	287
İsyanın Niteliği.....	288
Doğu İsyanları	294
Ağrı İsyanları	294
Dersim İsyanı.....	298
Değerlendirme	302
EKLER.....	304

ONUNCU BÖLÜM

İZMİR SUİKASTI	306
Mustafa Kemal Paşa'ya Karşı Oluşan Muhalefet	307
Muhaleflerin Parti Kurması	310
İzmir Suikastına Giden Yol.....	311
Suikast Teşebbüsünün Ortaya Çıkması	313
Yargılamalar ve Karar	319
Ankara Duruşmaları ve İttihatçıların Tasfiyesi.....	328
Değerlendirme	332

ON BİRİNCİ BÖLÜM

MENEMEN OLAYI (23 ARALIK 1930)	334
Menemen Olayının Sebepleri	338
Menemen Olayının Gelişimi	342
Ayaklanmanın Bastırılması.....	347
Menemen Olayının Sonuçları.....	349
Olayın Yankıları ve Alınan Önlemler	349
Yargılamalar	357
Değerlendirme	359

ON İKİNCİ BÖLÜM

ATATÜRK DÖNEMİ ÇAĞDAŞLAŞMA HAREKETLERİ 363

Hukuksal Düzenlemeler.....	367
1924 Anayasası	367
Medeni Kanunun Kabul Edilmesi.....	369
Kadın Hakları ile İlgili Düzenlemeler	371
Sosyal Hayata Getirilen Yenilikler	373
Kılık Kıyafet ve Şapka Devrimi	373
Soyadı Kanunu	378
Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması.....	380
Zaman ve Ölçü Birimleri ile Rakamlarda Yapılan Değişiklikler	382
Eğitim ve Kültür Hayatının Yeniden Şekillendirilmesi.....	383
Tevhid-i Tedrisat Kanunu	383
Harf İnkılabı	385
Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun Kuruluşu.....	389
Üniversite Reformu	391
Köy Enstitülerinin Kurulması	394
İktisadi Düzenlemeler	395
İzmir İktisat Kongresi	395
Tarımdaki Gelişmeler.....	397
Sanayileşme Projeleri ve Ticaretteki Gelişmeler.....	398
Değerlendirme	400

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ KISIM

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI (1923-1938) 403

1923-1932 Yılları Arasında Türkiye'nin Dış Politikası	406
Türkiye- İngiltere İlişkileri ve Musul Meselesi	406
Türkiye-Fransa İlişkileri.....	408
İskenderun- Hatay ve Suriye Sınırı Meselesi.....	408
Fransız Okulları Sorunu.....	409
Adana- Mersin Demiryolu Sorunu	410
Osmanlı Borçları Sorunu	410
Türkiye- Yunanistan İlişkileri.....	411
Ahali Mübadelesi Sorunu	411
Patrikhane Sorunu.....	413
Türkiye- Sovyetler Birliği İlişkileri.....	414
Türkiye- İtalya İlişkileri.....	415

Türkiye- Almanya İlişkileri	417
Türkiye'nin Orta Doğu Ülkeleri ile İlişkileri	418
Afganistan ile İlişkiler	418
İran ile İlişkiler	419
Diğer Ülkeler ile İlişkiler	419
1932- 1938 Döneminde Türkiye'nin Dış Politikası.....	419
a. Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne Girmesi	420
b. Balkan Antantı.....	420
c. Boğazlar Sorunu ve Montreux Sözleşmesi (20 Temmuz 1936)	422
d. Sâdâbâd Paktı (8 Temmuz 1937).....	424
e. Türk- Fransız İlişkileri ve Hatay Meselesi	425
Değerlendirme	427

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İKİNCİ KISIM

TÜRKİYE'NİN AKDENİZ POLİTİKASI..... 429

Akdeniz'de İlk İş Birliği: Balkan Antantı	431
Akdeniz'de İş Birliğini Genişletme Çabaları	435
Değerlendirme	441

KAYNAKÇA..... 443

Önsöz

Ünlü tarihçi Braudel, Treitschke'nin '*İnsanlar tarih yapar*' sözünü redderek "*Hayır, tarih de insanları yapar ve onların kaderlerini biçimlendirir*" der.¹

Tarihin bir akademik disiplin şeklinde örgütlenmesi ulus devletlerin kuruluşuyla ilişkilidir. Bir ulus devletin varlığını ortaya koyabilmesi ve bunu sürdürmesi için tarih kurgusuna ihtiyaç vardır. Ulusuna kendini adayabilen makbul vatandaş tipinin şekillendirilmesi için de bu tarihin o ulusun yurttaşları tarafından benimsenmesi gerekir. Tekeli, bu amaçla her ulus devlet için bir resmi tarihin üretilmesi ve sonra da bunun yaygınlaştırılması gerektiğini belirtir.²

Diğer yandan resmi tarihyazımı büyük ölçüde 20. yüzyılın bir sorunsalı gibi algılsa da resmi tarihçilikten kastedilen devletlerin başındaki yöneticilerin yüceltilmesi ise, bu eğilim tarihin kendisi kadar eskidir. Ortaylı, 1930'lu yılların Türkiye'sinin tarihyazıcılığında ortaya derli toplu bir resmi tarih görüşünün konamadığını, belli bir milli tarih sentezinin şekillendirilemediğini, bu konuda Türk Tarihini Tetkik Cemiyetinin, kurum üyeleri arasında taksim edilmiş bölümlerinin yazarları arasında İsmail Hakkı (Uzunçarşılı), Yusuf Akçura, Afet (İnan) vb. dünya görüşü ve metod açısından eşgüdüm olmadığını belirtir.³ Fakat 1930'lu yılların başlarından itibaren CHP Genel Sekreteri Recep Peker tarafından Dârülfünûn'da (İstanbul Üniversitesi) ve Ankara Üniversitesi'nde verilmeye başlanan İnkılâp Tarihi Dersleri ile yeni rejimi merkeze koyan ve yücelten bir tarih anlayışının benimsetilmesi amaçlanmıştır. Aynı şekilde Liseler için hazırlanmış

1 Fernand Braudel, *Tarih Üzerine Yazılar*, Çev. Mehmet Ali Kılıçbay, Doğu Batı Yayınları, Ankara 2016, s.31.

2 İlhan Tekeli, "Akademik Tarihçilikten Beklentiler Üzerine", *Türkiye'de Akademik Tarihçilik*, Editörler Ahmet Şimşek- Alaattin Aköz, Kronik Kitap, İstanbul 2017, s.40.

3 İlber Ortaylı, *Osmanlı Düşünce Dünyası ve Tarihyazımı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2018, s.41-46.

olan dört ciltlik Tarih kitabı ile hedeflenen de farklı değildir. Diğer yandan Atatürk'ün Nutku'nun erken dönem Cumhuriyet tarih yazımını belli ölçüde etkilediğini de kabul etmek gerekir.

Acun'a göre; *“Erken Cumhuriyet döneminde biçimlenen ve ileriki dönemlere bırakılan bir diğer miras da tarihin araçsallaştırılmasıdır. Milliyetçi duyguları oluşturmak ve İmparatorluğun dağılmasının toplumsal hafızada yarattığı travmayı iyileştirmek üzere ulusçuluğu abartıyla yücelten resmi tarih tezi, tarihin araçsallaştırılmasının en güzel örneğini teşkil etmiştir. Ulus inşası sürecinde dünyada örneklerine sıkça rastlanan bu durumun, Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki tarih araştırmaları ve öğretimine damgasını vurduğu, ileriki dönemlere de miras kaldığı görülür.”*⁴

Tam da burada tarihten umulan fayda nedir? sorusu akla gelir ki, ünlü Türk tarihçisi Zeki Velidi Togan bunu tartışmaz bile; şöyle der: *“Tarihin faidesi nedir? Bu mesele ile fazla uğraşmağa lüzum yoktur, çünkü, hepimiz bunu anlıyarak burada toplanmışız ve çalışıyoruz. Her halde bir insan muhitinin tarihini öğrenmek, insanın kendisini ve mensup olduğu camiyi öğrenmesi ve bunu anlaması demektir. Tarih bize muasır hayatı geçmiş hayatın tekâmülü olarak yakından anlatır, hattâ, istikbâl hakkında düşünmeleri de mümkün kılar.”*⁵

Togan'ın öğrencisi ve benim değerli hocam Tuncer Baykara da bazı ülkelerde toplumun kendi istedikleri gibi şekillenmesini isteyenlerin yani moda tabirle toplum mühendisliği yapmaya kalkanların tarihe önem vermediklerini ya da yanılttıklarını belirterek tarihin önemini kavrayamamış olan bu küçük toplumların gelecek planlarında yanılarak tarihi çok iyi bilen devlet ve ulusların elinde oyuncak olduklarını söyler ve ekler: *“Ülkemizde tarih biliminin layık olduğu önemli yeri aldığında şüphe vardır. Bu hususta yukarıda saydığımız son hususun, yani kasıtlı yönlendirme arzusunun da etkisi vardır. Ancak bundan sonra tarih daha da önem kazanabilecektir. Çünkü, buna layıktır.”*⁶

İşte elinizdeki bu kitabın amacı Atatürk'ün *“Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır”* sözünden hareketle, erken Cumhuriyet dönemini objektif bakış açısıyla değerlendirmek ve genç nesiller ile tarih

4 Fatma Acun, “Cumhuriyet Tarihçiliğinin Sorunları ve Öneriler”, *Türk Tarihinin ve Tarihçiliğinin Meseleleri Konuşmalar Müzakereler*, Editörler Ahmet Şimşek- Mehmet Topal, Yazgen Yayıncılık, İstanbul 2019, s.181.

5 A. Zeki Velidi Togan, *Tarihte Usul*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2018, s.17-18.

6 Tuncer Baykara, *Tarih Metodu Öğrenme, Araştırma ve Yazım*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2017, s.20.

meraklılarına ulaştırabilmektir. Tarihi ideolojik bakış açılarına kurban etmeden ondan umulan faydaya ulaşabilmenin önünü açmaktır.

On üç bölümden oluşan eserde 1. Bölüm: *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi'nin Kaynaklarına Dair (Erken Cumhuriyet Dönemi)*, Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nurgün Koç; 2. Bölüm: *XIX. Yüzyılın Sonlarındaki Siyasal Gelişmeler*, Sinop Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Cenk Demir; 3. Bölüm: *Birinci Dünya Savaşı'nın Başlaması ve Osmanlı Devleti*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Sibel Yazıcı; 4. Bölüm, *Milli Mücadele: Mondros Mütarekesinden Sevr Antlaşmasına Türkiye'de Yaşanan Siyasi Gelişmeler*, Bartın Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yenal Ünal; 5. Bölüm: *Milli Mücadele'nin Askeri Aşaması*, Adana Alparslan Türkeş Bilim Ve Teknoloji Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Sabancı; 6. Bölüm: *Lozan Barış Antlaşması*, Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ersin Müezzinoğlu; 7. Bölüm: *Milli İradenin Sağlanmasına Yönelik Devrimler*, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi İsa Kalaycı; 8. Bölüm: *Türkiye Cumhuriyeti'nde Demokrasi Teşebbüsleri*, Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Tayfun Üstün; 9. Bölüm: *Şeyh Said İsyanı Ve Doğu İsyanları*, Karabük Üniversitesi Öğretim Görevlisi Fatma Erten; 10. Bölüm: *İzmir Suikastı*, Sinop Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Tekir; 11. Bölüm: *Menemen Olayı (23 Aralık 1930)*, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Meliha Köse; 12. Bölüm: *Atatürk Dönemi Çağdaşlaşma Hareketleri*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Haşim Erdoğan; 13. Bölüm 1. Kısım: *Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası (1923-1938)*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Recep Karacakaya; 13. Bölüm 2. Kısım: *Türkiye'nin Akdeniz Politikası*, Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Dilek Barlas tarafından kaleme alınmıştır.

Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde görev yapmakta olan seçkin tarihçiler tarafından yorucu bir çalışma sonunda ortaya konan bu eserde yerli ve yabancı arşiv belgeleri, gazete ve dergilerin dışında son dönemlerde yazılan telif eserlere de başvurularak zengin kaynakça ile olayların sade bir dille anlatımına özen gösterilmiştir. Bu özelliği ile tarih okuyucusunun yanında üniversitelerin Edebiyat, Fen- Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Tarih Bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilere yararlı olacağı düşünülmektedir.

Nurgün KOÇ
Safranbolu, 20 Ekim 2019